

Rajavartiolaitos

- ✓ Rajavartiolaitos vastaa rajaturvallisuudesta itärajalta, rajanylityspaikoilla ja merellä sekä meripelastuksesta ja ympäristövahinkojen torjunnasta merialueilla. Rajavartiolaitos torjuu rikoksia kaikissa tehtävissään.
- ✓ Rajavartiolaitos on aluevalvontaviranomainen ja osa Suomen puolustusjärjestelmää - myös Suomen ollessa Naton jäsen. Rajavartiolaitos toimii myös Ahvenanmaalla. Rajavartiolaitos on osa eurooppalaista raja- ja merivartiostoa.
- ✓ Rajavartiolaitos on toimivaltainen sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden viranomainen. Tehokas rajaturvallisuusjärjestelmä uskottavine suorituskykyineen on keskeinen osa Suomen kokonaisturvallisuutta.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on muuttanut Suomen turvallisuusympäristöä perusteellisesti ja pitkäaikaisesti. Turvallisuusympäristön ennustettavuus on samalla heikentynyt. Venäjän sisäinen kehitys voi johtaa nopeisiin ja vaikeasti ennakoitaviin kehityskuluihin.

Rajavartiolaitoksen laajalla tehtäväkentällä tavanomaisten tehtävien lisäksi on varauduttava aikaisempaa vakavampiin turvallisuusuhkiin itärajalta ja Itämerellä. Rajaturvallisuus on kyettävä ylläpitämään myös laajoissa ja pitempiäaikaisissa häiriötilanteissa.

Itämeren merkitys Suomen taloudelle ja kriisinsietokyvylle on entisestään korostunut. Valtiollinen vaikuttaminen on mahdollista myös Itämerellä. Jännityksen lisääntyminen ja vilkas rahtiliikenne kasvattavat riskiä vakaville ympäristö- ja kemikaalionnettomuuksille.

Normaali- ja poikkeusolojen rajojen entisestään hämärtyessä on tärkeää, että normaaliajan lainsäädäntö turvaa riittävät toimivaltuudet nopeille ja vaikuttaville vastatoimille. Kansainvälisen rikollisuuden lisäksi myös valtiolliset toimijat hyödyntävät mm. muuttoliikkeitä, jotka jatkuvat voimakkaina kriisien ja ilmastonmuutoksen vaikutuksesta.

Rajavartiolaitoksen tavoitteet hallituskaudelle 2023 – 2027

- ✓ Rajavartiolaitoksen toimintakyky turvataan muuttuneessa turvallisuusympäristössä ja itärajan esteaidan rakentamista jatketaan.
- ✓ Varmistetaan meripelastus- ja ympäristövahinkojen torjuntakyky Suomen merialueilla.
- ✓ Rajavartiolaitoksen henkilöstölle taataan toiminnallisesti tarkoituksenmukaiset, turvalliset ja terveelliset toimitilat.
- ✓ Rajavartiolaitoksen operatiivisten ICT-järjestelmien toimintakyky ja -varmuus turvataan.

Toimenpiteet

1. Rajavartiolaitoksen kykyä toimia häiriötilanteissa parannetaan nostamalla henkilötyövuosikehys 3100:an (+100) vuoteen 2026 mennessä.

Heikentynyt turvallisuustilanne ja vuosittain kasvavat osallistumisvelvoitteet eurooppalaisen raja- ja merivartioston toimintaan lisäävät henkilöstöressurssitarvetta. Suomen osallistuminen Frontex operaatioihin kasvaa vuoteen 2027 saakka. NATO-jäsenyys edellyttää suunnitteluvoiman maltillista lisäämistä sekä tilannekuva- ja johtamisjärjestelmätoimintojen yhteensopivuuden varmistamista.

2. Itärajan esteaidan rakentamista jatketaan siten, että esteita valmistuu suunnitelluille alueille vuoteen 2026 mennessä.

Itärajan esteaidan rakentaminen vähentää Suomen rajaturvallisuuden riippuvuutta Venäjän rajavalvonnasta. Esteita on välttämätön laajamittaisen ja välineellistetyin maahantulon hallinnassa. Esteita ehkäisee laitonta maahantuloa, nopeuttaa luvattomien rajanylittäjien paljastamista ja kiinniottoa sekä tehostaa aluevalvontaa ja alueloukkausten torjuntaa. Rakentamista tulee jatkaa vuosina 2024 – 2026. Rakentaminen edellyttää yhteensä 233 miljoonan euron investointia vuosille 2024 – 2026 sekä ylläpitoon kolme miljoonaa euroa vuosittain. Itärajan esteaidan rakentaminen vähentää tarvetta kasvattaa henkilöstömäärää.

3. Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksia kehitetään turvallisuusympäristön vaatimusten mukaisesti.

Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksien tulee mahdollistaa nopeat ja vaikuttavat toimet kaikissa turvallisuustilanteissa sekä uusimman teknologian hyödyntäminen. Keskeiset esitykset tulevat koskemaan teknologian hyödyntämistä rajaturvallisuuden ylläpitämisessä, Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalain tarkistamista ja Rajavartiolain hallinnosta annetun lain tarkistamista. Lisäksi otetaan huomioon pandemian aiheuttamat lainsäädännön kehittämistarpeet. Rajavartiolaitos osallistuu valmiuslain kokonaisuudistuksen valmisteluun.

4. Rajavartiolaitoksen huonokuntoisten toimitilojen peruskorjaukseen tai uudisrakentamiseen sekä toimitilojen ylläpitoon osoitetaan riittävä rahoitus.

Useat Rajavartiolaitoksen toimitiloista ovat huonokuntoisia tai niissä on vakavia sisäilmaongelmia. Rahoitusta peruskorjauksiin ei ole, eikä perusvuokrataso riitä Senaatille kiinteistöjen kunnon ylläpitoon. Rajavartiolaitos on luopunut viimeisen 30 vuoden aikana yli 60% kaikista toimitiloistaan. Käytössä on vain välttämätön operatiivisen toiminnan edellyttämä toimitilaverkosto, josta pääosan muodostavat raja- ja merivartioasemat sekä rajatarkastusasemat rajanylityspaikolla. Vähennettävää kiinteistöissä ei enää ole. Olemassa

olevan toimitilaverkon ylläpitäminen edellyttää perusvuokratason nostoa ja huonokuntoisten kiinteistöjen peruskorjausta tai uusimista.

5. Rajavartiolaitoksen operatiiviseen ICT-toimintaan osoitetaan riittävä rahoitus. Valtion yhteisten ICT-palveluiden toiminnan tehokkuutta ja taloudellisuutta kehitetään kustannustason nousun hillitsemiseksi.

Kasvaviin operatiivisen toiminnan ICT-kuluihin ja toimitilojen vuokratukustannuksiin tarvitaan lisärahoitusta, jotta kustannustason nousua ei jouduta kompensoimaan operatiivista toimintaa ja henkilöstöä vähentämällä tai leikkaamalla välttämättömiä hankintoja ja operatiivisen kaluston ylläpitoa. Nämä pakolliset menot ovat luonteeltaan sellaisia, että niihin voidaan Rajavartiolaitoksen omin toimin vaikuttaa vain vähäisesti. Keskeistä olisi kehittää valtion yhteisten palvelujen tehokkuutta ja taloudellisuutta sekä vähentää keskitettyjen palveluiden aiheuttamaa kustannustason nousua operatiivisille toimijoille.

6. Kyky meripelastukseen ja muihin turvallisuustehtäviin kaikissa olosuhteissa varmistetaan uusimalla raskaat kelirikkoalukset vuoteen 2027 mennessä.

Sisäisen turvallisuuden selonteon mukaisesti Rajavartiolaitoksen läsnäolo saariston harvaan astutulla alueella tulee turvata vähintään nykytasoisesti. Rajavartiolaitos on ainoa viranomainen, joka kykenee toimimaan saaristo- ja merialueilla kaikissa olosuhteissa. Rajavartiolaitoksen tärkein kelirikkokalusto tulee käyttöikänsä päähän vuoteen 2027 mennessä. Kahdeksan vanhentuvaa raskasta ilmatyynyalusta korvataan kolmella uudella aluksella. Arvioitu hankintahinta on 10 miljoonaa euroa.

7. Valmistaudutaan käynnistämään Rajavartiolaitoksen meripelastushelikoptereiden korvaushankinnat 2030-luvun alussa.

Meripelastushelikopterit ovat kriittinen resurssi meripelastustehtävissä. Koko nykyisen helikopterikaluston elinkaaren pää saavutetaan 2030-luvulla. Ensimmäisessä vaiheessa vanhentuu AB/B-412 kalusto vuosikymmenen vaihteessa. Selvitystyö AB/B-412 kaluston korvaamiseksi käynnistetään vuonna 2024 ja siinä huomioidaan Rajavartiolaitoksen ilmailun kokonaisuus sekä koulutus- ja tukeutumisjärjestelyjen kehittämistarpeet. Korvaushankinta pitää käynnistää viimeistään 2028.

Yhteyshenkilöt:

- Rajavartiolaitoksen päällikkö, kenrltn Pasi Kostamovaara
- Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö, kamir Markku Hassinen
- Suunnittelu- ja talousyksikön päällikkö, ev Jaakko Olli
- sähköpostiosoite: etunimi.sukunimi@raja.fi